

معماری کم نظیر مسجد ضد زلزله

مسجد ولی الله اعظم (عج) که قبیل از انقلاب به مسجد مادر معروف بود در سال ۱۳۳۸ به همت توران امیر سلیمانی ساخته شد. او و همسرش از خیرین مناطق مرکزی شهر تهران بودند. ساختمان مسجد نمای کمی نظیر دارد و به شکل سه شعبه است و همین معماری باعث شده تا مهندسان از آن به عنوان مسجد ضد زلزله نام ببرند. این مسجد یکی از زیبا ترین مکان های مذهبی تهران محسوب می شود.

ظاهر متفاوت و شیشه کاری هادر دیوار مسجد زیبایی خاصی به آن بخشیده است. در قسمت پشت مسجد حوزه علمیه جامعه امیر المؤمنین (ع) قرار دارد به همین دلیل طلاب جوان زیادی در این مسجد در رفت و آمد هستند.

در وقت نامه مسجد نقل شده است که «در هر زمان که موقوفه فاقد متولی شود تعیین متولی به عهده مجتهد جامع الشرائط که مرجع تقلید زمان است خواهد بود». در سال ۱۳۸۰ با اجازه کتبی حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (ره) مرجع تقلید اعلم وقت، حجت الاسلام والمسلمین محمد رضا کرباسی به عنوان متولی مسجد انتخاب شد. توران امیر اسماعیلی که سومین همسر رضا پهلوی بود موافق این ازدواج نبود و بعد از تولد فرزندش غلامرضا طلاق می گیرد و از دربار بیرون می رود. او بعدها با سید ذبیح الله ملک پور تاجر معروف ازدواج کرد.

میراث بی بی

مسجد بی بی یزدی

قدمت: ۹۴ سال

بنای: طایفه پهلوی یزدی ملقب به «بی بی یزدی»

نشانی: خیابان سعدی، خیابان قاندی
خیابان مرادی نور، مسجد بی بی یزدی

مسجد بی بی یزدی، کوچک است، اما بنای بی الیش آن دهه هاست که نقطه کانونی یک محله به شمار می رود. روی کاشی فیروزه های رنگی که بالای در ورودی مسجد نصب شده، نام بی بی یزدی به چشم می خورد و نیز تاریخ ساخت این مسجد که سال ۱۳۵۱ هجری قمری را نشان می دهد. با وجود اینکه بیش از یک قرن از ساخت بنای مسجد بی بی یزدی می گذرد اما این مسجد قدیمی هنوز بنای اولیه خود را حفظ کرده است. درها و پنجره های چوبی، محراب، کاشی ها و آجرهایی که به نمای داخلی مسجد روح بخشیده اند، هنر دست برادر این بانوی نیکوکار است که پس از فوت خواهرش نیت او را برای ساخت مسجد عملی کرد. تاریخچه این مسجد کوچک، همانطور که با نام بی بی یزدی گره خورده، روایتگر کارهای نیک بی بی است. حسین دهقانی، یکی از اهالی قدیمی محله نقل می کند: «بی بی یزدی که بانویی از دیار یزد بود و در محله ما هم سکونت داشت، در مکان فعلی مسجد زندگی می کرد. او در خانه اش جلسات قرآن داشت و در همان جلسات همراه با دیگر بانوان نیکوکار محله برای نوعرسان کم بضاعت جهیز به تهیه می کرد. چون در محله مسجد نداشتیم، وقف کرد در این ملک مسجد بسازند و حالانامش برای همیشه در محله ماندگار شده است.»

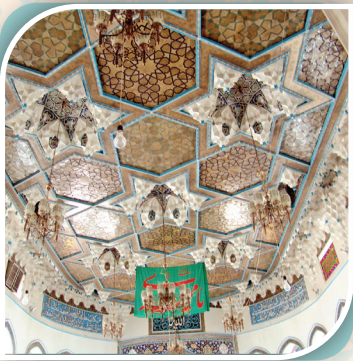

مسجد: ولی الله اعظم

قدمت: ۶۴ سال

بنای: ملکه توران امیر اسماعیلی

نشانی: خیابان شهید رجایی، تقاطع آزادگان

یادگار مهدعلیا

مسجد: توحید

قدمت: ۱۶۸ سال

بنای: ملک جهان خانم (مهدعلیای دوم)

نشانی: خیابان خیام، تقاطع خیابان باب هما یون و صور اسرافیل

می کند: ناصرالدین شاه قصد داشت برای توسعه خیابان الماسیه، باب هما یون فعلی، بخشی از دیوار مدرسه مادرش را تخریب کند. او برای شرعی جلوه دادن کارش نامه ای به حاج ملاعلی کنی نوشت. ملاعلی کنی در جواب نوشت: «لم تر کیف فعل ربک باصحاب الفیل» ناصرالدین شاه با دیدن پاسخ آیت الله دست از گسترش خیابان و محدود کردن محوطه مدرسه و مسجد مادرش برداشت. هر چند در دوران رضاشاه خیابان های اطراف مسجد گسترش پیدا کرد و بخشی از محراب اصلی با قرار گرفتن در محدوده خیابان از بین رفت. در این زمان بود که مسجد به حالت نیمه ویرانه در آمد تا اینکه سال ۱۳۴۰ توسط اداره اوقاف بازسازی شد.

ملک جهان خانم، ملقب به مهدعلیای دوم، مادر ناصرالدین شاه، در محدوده ارک سلطنتی ۲ مسجد ساخت؛ مسجد ارک که هنوز به نام مسجد مادر شاه شناخته می شود و مسجد توحید در خیابان صور اسرافیل که کمتر کسی از پیشینه آن خبر دارد. بنای اولیه مسجد توحید در دوره فتحعلی شاه ساخته شد و پیش از آنکه به نام مسجد مادر شاه شناخته شود، به نام امیر قاسم خان خوانلو، پدر مهدعلیا، به مسجد و مدرسه قاسم خان معروف بود. پس از آنکه ناصرالدین شاه به پادشاهی رسید، مادرش در حدود سال ۱۲۲۴ تصمیم به بازسازی و تعمیر مسجد گرفت. حجت الاسلام فرید موحّد، امام جماعت مسجد تعریف

